

Advies nr. 6 'Armoedebeleid'

-van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht, bijeen op 22 februari '17

Ons beeld

Op 7 februari 2017 heeft wethouder Janssen tijdens een inforonde de gemeenteraad statistische gegevens gepresenteerd over aantallen huishoudens in Maastricht die in armoede leven. Hij heeft ook financiële cijfers laten zien die inzicht moeten geven in de uitgaven van de gemeente voor het armoedebeleid. Dit ook in relatie tot de amendementen en moties die de gemeenteraad heeft aanvaard bij de behandeling van de gemeentebegroting 2017.

De wethouder heeft informatieve vragen van de diverse gemeenteraadsleden beantwoord of laten beantwoorden. Afgesproken is dat de gemeenteraad nog een schriftelijk overzicht krijgt van hetgeen Maastricht op het gebied van het armoedebeleid aan financiële middelen heeft binnengekregen en zal uitgeven, welke middelen daarvan geormerkt zijn en welke niet en hoe zich dit verhoudt tot de tekorten van vorig jaar.

Ons oordeel

Naar het oordeel van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht zijn de gepresenteerde statistische gegevens over armoede duidelijk: het aantal huishoudens in Maastricht dat structureel in armoede leeft is veel hoger dan het landelijk gemiddelde (16% tegenover 10%). De presentatie van de financiële cijfers en de gedachtenwisseling met de gemeenteraad op 7 februari jl. gebeurde in termen van 'tekorten', 'budgetten', 'grotere uitgaven dan gebudgetteerd', 'overschrijdingen', 'kosten', enz. De menselijk maat is hierbij ver te zoeken. Er wordt teveel gedacht in (boekhoudkundige) korte-termijn problemen en te weinig in oplossingen voor de langere termijn. Het lijkt ons overbodig u hier te wijzen op de relatie tussen armoede, gezondheid en opvoedingsproblematiek.

Wij begrijpen de presentatie in termen van uitgaven wel als het gaat om de bestuursopdracht. Maar wil Maastricht daadwerkelijk iets doen aan het terugdringen van - vaak structurele- armoede, dan zullen college én gemeenteraad meer moeten spreken in termen van investeringen. Dat geeft veel meer aan, welke ambitie de gemeente heeft.

Waarom is dit belangrijk? Macro-economisch gezien heeft de Nederlandse staat zijn huishoudboekje en de begrotingsdiscipline door bezuinigingen op orde gekregen. Mede door deze bezuinigingen zijn veel banen verloren gegaan. Midden in de crisis verhoogde het kabinet de BTW. De kosten van de gezondheidszorg zijn ondanks (of dankzij) de marktwerking gigantisch gestegen. Micro-economisch gezien is het huishoudboekje van menig huishouden door de bezuinigingen in het ongereede geraakt. Meer huishoudens zijn daardoor de afgelopen jaren in structurele armoede terechtgekomen, ook in Maastricht. En mensen die in armoede leven, zijn bezig met overleven en niet met participeren aan de samenleving.

Naar het oordeel van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht zijn investeringen in het armoedebeleid nodig om mensen uit de armoede, uit de overlevingsmodus te halen. Het gebruik van het woord 'investeringen' geeft ons inziens daarom beter aan, welke intenties het college heeft om de armoede in Maastricht terug te dringen én welke resultaten de gemeente beoogt.

Dergelijke investeringen hebben echter alleen zin als het rendement daarvan optimaal is. Maastricht heeft daartoe al een begin gemaakt met het scheppen van een aantal randvoorwaarden:

1. Maastricht heeft ketenafspraken gemaakt voor de schuldhulpverlening; deze zorgen al voor een iets hoger rendement van deze investeringen;
2. Maastricht heeft innovaties aangekondigd voor het terugdringen van de armoede in Maastricht;
3. de wethouder heeft op 7 februari jl. versoepeling van de regelgeving voor bewijslast in de bijzondere bijstand aangekondigd; deze zijn een tweede stap in de richting van een hoger rendement van investeringen in het armoedebeleid;

Een nog hoger rendement van de investeringen in het armoedebeleid is te behalen door een regelluwe bijstand te realiseren; ook die regelluwe bijstand moet ervoor zorgen dat mensen weer op het wettelijk sociaal minimum uitkomen, ook als zij betaald werk aanvaarden. Wij doelen hiermee op het vertrouwensexperiment, waarmee Maastricht -als het aan de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht ligt- een zo groot mogelijke groep van bijstandsgerechtigden zou moeten bereiken. Ook andere gemeenten zoals Tilburg zoeken hierbij de uiterste grenzen op van wat Den Haag aangeeft.

Het hoogste rendement van de investeringen in het armoedebeleid kan Maastricht behalen, indien de gemeente -bovenop de hiervóór genoemde maatregelen- als gemeentelijke overheid stimuleert en bevordert dat er meer banen in de sociale economie worden gerealiseerd én daarin zelf als werkgever het goede voorbeeld geeft. Investeringen zowel in het terugdringen van de armoede als in de sociale economie zorgen voor grotere cohesie in de samenleving. Wij hebben hierover als adviesraad ideeën en bieden hierover met u in gesprek te gaan.

Naast het presenteren van cijfers, de cijfermatige werkelijkheid, is er ook nog de menselijke werkelijkheid. Het zou het college en de gemeenteraad veel inzicht kunnen opleveren, als enerzijds zichtbaar wordt wat mensen in Maastricht er zelf aan doen om uit de armoede te raken en wat zij daarbij aan belemmerende factoren tegenkomen. En als aan de andere kant college en gemeenteraad zouden volgen wat de investeringen in het armoedebeleid betekenen voor de kwaliteit van leven, voor de participatie aan de samenleving van mensen die met steun van de gemeente uit de armoede willen raken. Niet alleen de cijfermatige werkelijkheid, ook de menselijke werkelijkheid dient ons inziens te worden getoetst.

Ons advies

-Wij adviseren het college het aan de gemeenteraad toegezegde cijfermatige overzicht te formuleren in termen van investeringen en niet in termen van kosten of uitgaven t.o.v. beschikbare budgetten, overschrijdingen, tekorten, enz. Daarnaast te vermelden welke randvoorwaarden het college wil scheppen om een zo hoog mogelijk rendement uit deze

investeringen te halen. Tenslotte, welke concrete resultaten (in cijfers) het college met deze investeringen nastreeft én behaalt. Opdat beter duidelijk wordt wat met de ingezette middelen wordt bereikt: met welk percentage het aantal huishoudens dat in Maastricht in armoede leeft, wordt teruggedrongen; dat wil zeggen: hoeveel mensen uit hun overlevingsmodus worden gehaald, zodat ze optimaal aan de samenleving kunnen deelnemen en zodat ze hun waardigheid weer terugvinden!

-Wij adviseren tevens op het punt van de kwalitatieve toetsing het bestaande, wettelijk verplichte, benchmarkonderzoek voor de participatiewet uit te breiden met cliëntervaringsonderzoek naar de mate waarin cliënten hun eigen situatie ervaren en hoe zij door eigen inspanningen én door ondersteunende maatregelen van de gemeente (waaronder bijvoorbeeld ook het vertrouwensexperiment!) erin slagen meer zin te geven aan hun dagelijks leven. Ook hier bieden wij als uw adviesraad onze diensten aan.

In afwachting van uw reactie tekenen namens de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht.

Hoogachtend,

Kees Eken,
voorzitter

Harry Visser,
secretaris